

2017

Reactienota managementletter

21-12-2017

Algemeen

Conform de controleverordening heeft onze accountant, BDO, de tussentijdse controle uitgevoerd op basis van de richtlijnen voor de accountantscontrole. De bevindingen van de accountant zijn opgenomen in het bijgevoegde rapport 'Managementletter 2017'. Op 15 januari wordt dit rapport besproken in de werkgroep Financiële verantwoording.

In deze reactie gaan we allereerst in op de ontwikkelingen van de accountantscontrole. Vervolgens reageren we op de algemene adviezen van onze accountant om af te sluiten met onze reactie op de gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen.

Ontwikkelingen accountantscontrole

Mede door het toenemende toezicht van de AFM is in de accountantsbranche steeds meer de focus op kwaliteit en de documentatie van de controle. Uit het meeste recente rapport van de AFM (juni 2017) is gebleken dat de controle van gemeenten niet toereikend was en de accountant in het algemeen de controle beter moet uitvoeren en documenteren. Onze accountant heeft aangegeven deze bevindingen ter harte nemen en verbeteringen door te voeren in haar controleaanpak. Dat betekent wel dat de werkzaamheden substantieel gaan toenemen voor zowel onze accountant als voor de gemeentelijke organisatie.

De effecten van de geschetste ontwikkeling zien wij terug in het resultaat en de bevindingen van de managementletter. De normstelling aan controle-eisen ligt hoger. We moeten meer voor elkaar hebben en meer "comfort" bieden aan de accountant. De accountant wil meer aangetoond hebben, meer kunnen steunen op onze processen en controles en meer vastgelegd hebben. Kortom een beweging naar meer "strakker, strenger en strikter" en meer "vinken, vaststellen en verifiëren". Vanuit die gewijzigde normstelling is het beeld dat het resultaat van de tussentijdse controle minder positief is geworden ten opzichte van de vorige keer. Wij hechten er aan op te merken dat wij met dezelfde kwaliteit, zo niet nog meer, controleren vergeleken bij andere jaren. Maar dat is afgezet tegen de verzwaarde eisen/normen heden ten dage niet (meer) genoeg.

Zoals we ook in de voorgaande reactienota geschreven hebben vinden wij de ontwikkeling naar verscherpte controle-eisen en de daaruit voortvloeiende extra controlewerkzaamheden en kosten zorgelijk. Er bestaat twijfel of de inspanningen en de kosten die dit met zich meebrengt wel opwegen tegen de maatschappelijke (meer)waarde. Daarnaast hebben wij niet de overtuiging dat al deze inspanningen leiden tot navenant betere interne beheersing en rechtmatig handelen.

Wij zijn hebben onze zorgen op dit punt in een brief te verwoord naar de VNG en met afschrift naar de minister van Binnenlandse zaken. Daarnaast proberen wij op andere manieren het debat over deze ontwikkeling te voeren. Ondanks onze oproep en inspanningen verwachten wij niet dat controledruk de komende jaren zal afnemen. De koers van "loslaten, vertrouwen, ondernemerschap, en maximaal efficiënt" enerzijds en "verantwoord in control" zijn en blijven anderzijds vraagt van ons een blijvende alertheid en het zoeken naar een balans tussen deze twee tegengestelde krachten.

Waarnemingen vanuit de natuurlijke adviesrol

Bij de bevindingen en aanbevelingen vanuit zijn adviesrol gaat de accountant in op de Planning en Control cyclus. De accountant adviseert het financieel afsluitproces te formaliseren en te documenteren. Dit past in de ontwikkeling dat accountantskantoren steeds meer de focus leggen op de aanwezigheid van 'hard controls'. Bevindingen in het rapport zijn regelmatig gebaseerd op het ontbreken van zichtbare en gedocumenteerde controle op het verloop van processen (zogenaamde vink- en parafenlijstjes) en voldoende functiescheiding. Deze focus staat op gespannen voet met onze beweging om meer te werken vanuit de bedoeling, en niet allerlei regels en procedures (de systeemwereld) centraal te stellen. Ook is onze planning- en control-cyclus is opgebouwd op basis van onder andere de volgende uitgangspunten: eenvoud, vertrouwen en korte doorlooptijd. Hierom nemen we deze aanbeveling niet over.

Bevindingen materiële processen

In de beoordeling van de processen ontstaat het beeld dat we onvoldoende scoren op het gebied van interne beheersing. In de managementletter geeft de accountant echter een tussentijds oordeel, waarbij uitsluitend al uitgevoerde en zichtbaar gedocumenteerde controlewerkzaamheden zijn betrokken, en in een aantal gevallen de uitgevoerde verbijzonderde interne controlewerkzaamheden niet in de beoordeling meegenomen zijn. Ook is bij de opgave van extra gegevensgerichte werkzaamheden geen onderscheid gemaakt in de controles die wij zelf jaarlijks uitvoeren en daadwerkelijk extra aanvullende werkzaamheden.

Wij zijn van mening dat de controles die we regulier uitvoeren en de aanvullende werkzaamheden die we gaan verrichten voldoen om over de jaarrekening 2017 een goedkeurende controle verklaring te gaan ontvangen. De factsheets en detailbevindingen in de bijlagen van de accountant helpen ons te kijken waar verbeteringen mogelijk zijn. Daarbij zien we dat vooral het zichtbaar maken en documenteren van interne controles en aansluitingen bijdraagt aan een verbetering van de beoordeling van de beheersing. We kiezen ervoor om de bevindingen, zover mogelijk, op te pakken die hoog scoren op risico en impact.

Bevinding 1: Inrichting salaris administratie

Onze accountant adviseert om zorg te dragen voor een éénduidige werkwijze voor de salarisadministratie voor alle vier de gemeenten in BLNP verband.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over. Binnen BLNP verband zijn we bezig om op een projectmatige manier onze werkwijzen voor het verwerken van salarissen op elkaar af te stemmen. Vanwege verschillen in het beleid van de gemeenten is het momenteel nog niet mogelijk om geheel eenduidig te werken. Hierom gaan we waar mogelijk ons beleid harmoniseren.

Bevinding 2: Controle mutatie salarissen

Onze accountant adviseert om een duidelijke functiescheiding in te regelen tussen controle en invoer en om gebruik te maken van een standenregister.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over. Wij zijn voornemens om onze controle op de mutatie salarissen te verbeteren door gebruik te maken van een standenregister voor

de uitvoering van de verbijzonderde interne controle. Hiermee verbeteren we ook de functiescheiding binnen de salarisadministratie.

Bevinding 3: Toetsing subsidieaanvraag

Onze accountant adviseert om een checklist in te vullen per subsidieaanvraag.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we niet over. Met onze eigen verbijzonderde interne controle maatregelen controleren we integraal de grootste 10 subsidies waarmee we meer dan 90% van de subsidielasten gecontroleerd hebben.

Bevinding 4: Periodieke aansluiting subsidieadministratie

Onze accountant adviseert om een periodieke aansluiting te maken tussen de sub administratie van de subsidies en de financiële administratie.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we niet over. Met onze eigen verbijzonderde interne controle maatregelen controleren we integraal de grootste 10 subsidies waarmee we meer dan 90% van de subsidielasten gecontroleerd hebben en vastgesteld hebben dat de subsidies juist in onze administratie opgenomen zijn.

Bevinding 5: Controle memorialen

De accountant doet de aanbeveling om een zichtbare controle op de memoriaalboekingen uit te voeren door een onafhankelijke functionaris.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over.

Bevinding 6: Actualiseren procesbeschrijvingen

Onze accountant adviseert om de bestaande procesbeschrijvingen te actualiseren.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we niet over. In de dagelijkse gang van zaken maken we niet of nauwelijks gebruik van procesbeschrijvingen. Daarnaast hebben we niet de capaciteit om alle bevindingen op te pakken en kiezen ervoor om onze aandacht en middelen in te zetten op de bevindingen met hoge mate van impact en risico.

Bevinding 7: Betaalomgeving

De accountant beveelt aan de rechten van de Raborekening in te perken.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over.

Bevinding 8: Preventieve controle op type aanbesteding

De accountant adviseert de inschakeling van een inkoopadviseur verplicht te stellen boven het grensbedrag.

Reactie college:

Onze medewerkers zijn verplicht om voor inkopen boven de € 50.000 een inkoopchecklist in te vullen en zorg te dragen voor de volledigheid van het aanbestedingsdossier. Wij gaan in het voorjaar 2018 onderzoeken in hoeverre we

onze interne beheersing kunnen verbeteren door eerder in het proces (voor de gunning) een inkoopadviseur te betrekken bij de beoordeling van de inkoopchecklist.

Bevinding 9: Prestatielevering

De accountant doet de aanbeveling om te zorgen dat een andere medewerker dan de budgethouder tekent voor de prestatielevering alvorens de budgethouder tekent voor het autoriseren van de factuur.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we niet over. Wij proberen de verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie beleggen. Hierdoor is voldoende functiescheiding in de afhandeling van onze inkoopfacturen in de meeste situaties niet mogelijk.

Bevinding 10: Periodieke aansluiting vergunningenadministratie

Deze aanbeveling nemen we niet over. De accountant adviseert om periodiek een aansluiting te maken tussen de subadministratie van de omgevingsvergunningen en de financiële administratie.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we niet over. Jaarlijks stellen we deze aansluiting op waarmee wij borgen dat de omzet van de bouwleges volledig zijn. Hiermee zijn we naar onze mening voldoende in controle.

Bevinding 11: Verplichtingenadministratie en contractenregister

De accountant adviseert om een verplichtingen administratie en een contractenregister te implementeren.

Reactie college:

We nemen de aanbeveling om een verplichtingen administratie in te voeren niet over. Het voordeel van een verplichtingenadministratie is dat de verplichtingen uit het voorgaande jaar op een juiste manier verantwoord worden in de jaarrekening. Bij ons speelt dat niet, omdat we onze jaarrekening vrij laat opstellen vanwege het sociaal domein. Daarmee zijn de verplichtingen vrijwel altijd al voldaan (in rekening gebracht door onze leveranciers). Het beoogde voordeel weegt niet op tegen het nadeel van de verzwaring van ons administratief proces. Wel gaan we in 2018 een contractregister implementeren.

Bevinding 12: Facturen zonder routing

De accountant adviseert om iedere factuur een routing zodat alle facturen worden geautoriseerd door een verantwoordelijke budgethouder.

Reactie college:

Wij hebben in het najaar 2017 ingevoerd dat alle facturen in routing gaat voor autorisatie van de budgethouder. Hierop zijn 2 uitzonderingen:

- 1) De getekende subsidiebeschikkingen (zijn al geautoriseerd) die begin van ieder boekjaar in ons financieel systeem opgenomen worden.
- 2) Betalingen aan de belastingdienst.

Detailbevindingen IT Systemen

Bevinding 1: Voorbereiden Datalekken en AVG 2018

Onze accountant adviseert om maatregelen vanuit de Wbp en AvG te implementeren en aanvullend Privacy impact assessments uit voeren.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over. In samenwerking met de BLNP gemeenten zijn we bezig om deze maatregelen te implementeren. Privacy impact assessments maken hiervan onderdeel uit.

Bevinding 2: Logische toegangsbeveiliging - Autorisatieproces

Onze accountant adviseert om diverse maatregelen te nemen o.a. implementeren procedures en controles.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over.

Bevinding 3: Logische toegangsbeveiliging - Superusers

Onze accountant adviseert om alleen beheerrechten aan medewerkers van de IT afdeling, het aantal superusers te beperken, en handelingen van superusers te monitoren. Verder wordt er geadviseerd om afspraken te maken met de andere gemeenten met betrekking tot het verstrekken van beheerrechten en autorisatiebeheer in het algemeen.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over. Wij gaan in overleg met onze mede BLNP gemeenten hoe we de risico's die we lopen op het gebied van logische toegangsbeveiliging kunnen beperken, en toch een werkbare en efficiënte samenwerking kunnen behouden.

Bevinding 4: Logische toegangsbeveiliging - Authenticatie

Onze accountant adviseert om een wachtwoordbeleid te implementeren in het financiële systeem, diverse wachtwoordeisen te hanteren en af te dwingen.

Reactie college:

Wij hebben na de controle van de accountant deze maatregelen in het financiële systeem ingevoerd.

Bevinding 5: Continuïteitsbeheer

Onze accountant adviseert om het succesvol verloop van back-up runs zichtbaar vast te leggen.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over. Wij gebruiken hiervoor een checklist. Wij gaan onderzoeken hoe we dit nog zichtbaarder kunnen vastleggen.